

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN KWALITEITSONDERZOEK

Sociocratische school De School

Plaats : Zandvoort
BRIN nummer : 29YJ|C1
Onderzoeksnummer : 274488
Datum onderzoek : 21 maart 2014
Datum vaststelling : 19 juni 2014

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	5
2	BEVINDINGEN	7
3	TOEZICHTARRANGEMENT	15

1 INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 21 maart 2014 een onderzoek uitgevoerd op Sociocratische school De School naar aspecten van de kwaliteit van het onderwijs en de naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

Scholen waarvan bij de risicoanalyse geen geschikte opbrengstgegevens beschikbaar zijn, worden in principe om de twee jaar bezocht. Het doel van dit onderzoek is eventuele tekortkomingen in de kwaliteit van het onderwijs op de school vast te stellen. Daarnaast is de school bezocht omdat zij deelneemt aan het Experiment Flexibele Onderwijstijd van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (Beleidsregel van 6 mei 2001, nr PO/B&S/283923). De bevindingen ten aanzien van het Experiment Flexibele Onderwijstijd zijn niet opgenomen in dit rapport. Deze bevindingen maken deel uit van het eindrapport Experiment Flexibele Onderwijstijd dat de Inspectie van het Onderwijs in het najaar van 2014 zal publiceren.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Toezichthistorie

De School in Zandvoort opende in augustus 2008 haar deuren. De School is in september 2010 bezocht met een kwaliteitsonderzoek. In de periode daarvoor is veelvuldig overleg met het bestuur geweest over de wijze waarop het aspect onderwijstijd is vormgegeven. Op 6 juli 2012 is De School met een kwaliteitsonderzoek bezocht. Het onderwijs had zich ten opzichte van het vorige kwaliteitsonderzoek in 2010 goed doorontwikkeld. De onderwijskwaliteit werd toen als voldoende tot goed beoordeeld. De inspectie sprak geen oordeel uit over de opbrengsten, omdat het aantal leerlingen daarvoor te gering was en omdat de school te kort bestond.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids en het schoolplan bij de inspectie.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijke verplichte onderdelen in de schoolgids en het schoolplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.

- Onderzoek en analyse van jaardocumenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Analyse van documenten die betrekking hebben op zelfevaluatie-activiteiten van de school en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd, te weten: Toetsbeleid, 'Kringstatuut' en Pesten, van te bestrijden probleem naar verwerven bekwaamheid.
- Schoolbezoek, waarbij in een aantal groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde. Deze lesbezoeken vonden plaats in de groepen: Onderbouw, Middenbouw en Bovenbouw.
- Gesprekken met de lokale bestuurder en de directie over de kwaliteit van de indicatoren.
- Een gesprek met leerlingen, leraren en ouders.
- Een eindgesprek met de directie en een vertegenwoordiging van het bestuur.

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie indicatoren van de volgende aspecten: opbrengsten, leerstofaanbod, onderwijstijd, schoolklimaat, didactisch handelen, afstemming, begeleiding, leerlingenzorg en kwaliteitszorg.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2012 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2 BEVINDINGEN

2.1 **Kwaliteits- en nalevingsprofiel**

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2012. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2012 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

In verband met het programmatisch handhaven heeft de inspectie daarnaast enkele controles uitgevoerd op bepaalde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Opbrengsten		1	2	3	4	5
1.1*	De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.					•
1.2*	De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.					•
1.5	De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					•

Leerstofaanbod		1	2	3	4
2.1*	Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			•	
2.2*	De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			•	
2.3	De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			•	
2.4*	De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			•	
2.5	De school heeft een specifiek aanbod om sociale competenties te ontwikkelen.				•

Tijd		1	2	3	4
3.1	De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.				•

Schoolklimaat		1	2	3	4
4.1	De ouders zijn betrokken bij de school door de activiteiten die de school daartoe onderneemt.				•
4.2	De leerlingen voelen zich aantoonbaar veilig op school.				•
4.3	Het personeel voelt zich aantoonbaar veilig op school.			•	
4.4	De school heeft inzicht in de veiligheidsbeleving van leerlingen en personeel en in de incidenten die zich op het gebied van sociale veiligheid op de school voordoen.			•	
4.5	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op het voorkomen van incidenten in en om de school.			•	
4.6	De school heeft een veiligheidsbeleid gericht op de afhandeling van incidenten in en om de school.			•	

Schoolklimaat		1	2	3	4
4.7	Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.				•

Didactisch handelen		1	2	3	4
5.1*	De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			•	
5.2*	De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.				•
5.3*	De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.				•

Afstemming		1	2	3	4
6.1	De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.2	De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			•	
6.3	De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.				•
6.4	De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.				•

Begeleiding		1	2	3	4
7.1*	De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			•	
7.2	De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.			•	

Zorg		1	2	3	4
8.1	De school signaleert vroegtijdig welke leerlingen zorg nodig hebben.			•	
8.2	Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			•	
8.3*	De school voert de zorg planmatig uit.			•	
8.4	De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			•	

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.1	De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			•	
9.2	De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.			•	
9.3	De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			•	

Kwaliteitszorg		1	2	3	4
9.4	De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.				•
9.5	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.				•
9.6	De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.				•

Wet- en regelgeving		Ja	Nee
NT1A	De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	•	
NT2A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO).	•	
NT3A	De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende zorgplan (art. 19, lid 3, WPO).	•	
NT4A	Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	•	
NT4B	Er is maximaal zevenmaal een onvolledige schoolweek geprogrammeerd voor de groepen 3 t/m 8 (artikel 8, lid 7 onder b, WPO).	•	

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

De inspectie beoordeelt de onderwijskwaliteit van De School in Zandvoort wederom als voldoende tot goed. Ten opzichte van het kwaliteitsonderzoek van 2012 hebben directie en leraren de kwaliteit van het onderwijs hoog gehouden en verder ontwikkeld. De sfeer is prettig en open. Ouders, leerlingen en leraren zetten zich in om de idealen van de Sociocratische school te realiseren en leerlingen optimaal voor te bereiden op het voortgezet onderwijs. Het onderwijsleerproces is ingericht om deze doelen te realiseren. De sterkste kanten van het onderwijsleerproces liggen op het gebied van het aanbod voor de ontwikkeling van sociale vaardigheden, de onderwijstijd, het didactisch handelen en de afstemming van het onderwijs op de verschillen in ontwikkeling tussen leerlingen.

Hieronder volgt een toelichting op het oordeel.

Toelichting

Opbrengsten

De Inspectie spreekt geen oordeel uit over de eindopbrengsten. In 2012 had een enkele leerling de groep 8 afgerond. In 2013 hebben leerlingen in groep 8 een eindtoets gemaakt, maar de inspectie heeft geen normen om deze toets te beoordelen. In 2014 zijn de eindopbrengsten wel voldoende. Vier leerlingen hebben een eindtoets gemaakt, die de inspectie wel kan beoordelen. Hoewel de eindopbrengsten van één van de drie beoordeelde jaren voldoende is, spreekt de inspectie over de eindopbrengsten als geheel geen oordeel uit. Het aantal leerlingen dat de eindtoets in 2014 heeft gemaakt is minder dan 10 en de tussenopbrengsten van groep 7 zijn niet te beoordelen. De reden hiervoor is de toets die leraren hebben gebruikt om rekenresultaten van de leerlingen te bepalen. De inspectie heeft geen normen om resultaten - verkregen met deze toets - te beoordelen.

Voor de waardering van de leerresultaten gedurende de schoolperiode gaat de inspectie uit van de resultaten op genormeerde toetsen voor technisch lezen in groep 3 en 4, rekenen en wiskunde in de groepen 4 en 6 en begrijpend lezen in groep 6. Omdat De School kleine groepen heeft, zijn ook de resultaten van rekenen en begrijpend lezen van groepen 5 en 7 betrokken bij de beoordeling van de tussenresultaten. De tussenresultaten zijn gemiddeld voldoende, omdat vijf (technisch lezen in de groepen 3 en 4 en begrijpend lezen in de groepen 5, 6 en 7) van de negen beoordeelde vakken voldoende zijn en over resultaten van rekenen in de groepen 4, 5, 6 en 7 spreekt de inspectie geen oordeel uit. Zoals eerder gesteld, heeft de inspectie geen normen om deze resultaten te beoordelen. Over de sociale opbrengsten spreekt de inspectie geen oordeel uit, omdat zij geen norm heeft, voor het instrument dat de school gebruikt om de opbrengsten van de sociale competenties te bepalen.

Onderwijsleerproces

Het onderwijsleerproces is net als in 2012 voldoende tot goed. Directie en leraren hebben tussen 2012 en 2014 geïnvesteerd in het onderwijsleerproces. Het leerstofaanbod is deels methodisch en deels thematisch van aard. Voor rekenen en bewegingsonderwijs werkt de school methodisch. Taal, lezen, Engels, zaakvakken en expressievakken zijn geïntegreerd in een methode, die als leidraad wordt gebruikt. Het leerstofaanbod voldoet aan de kerndoelen en taal en rekenen wordt tot en met het niveau van leerjaar 8 aan alle leerlingen aangeboden.

Het beleid over de veiligheidsbeleving is gebaseerd op de sociocratische benadering. De School heeft een cultuur waar potentieel onveilige situaties worden voorkomen dan wel in de kiem worden gesmoord. Daarom zijn het veiligheidsbeleid en het in kaart brengen van de veiligheidsbeleving van leerlingen en leraren als voldoende beoordeeld. Het schoolklimaat is als 'goed' beoordeeld, omdat directie, leraren en leerlingen elkaar accepteren en op een respectvolle manier met elkaar omgaan. Op de school heerst er een ontspannen sfeer, leraren stimuleren het zelfvertrouwen van leerlingen en tonen in gedrag en taalgebruik respect voor de leerlingen. Het belang dat directie en leraren hechten aan het pedagogisch klimaat is vastgelegd in het beleid van de school. In de praktijk houden directie, leraren, leerlingen en ouders zich aan de afspraken over het pedagogisch klimaat. Ouders hebben in het gesprek met de inspectie aangegeven dat hun kind profijt heeft van de sociocratische benadering. Gebleken is dat hun kind in het voortgezet onderwijs de vaardigheden die zij op De School hebben geleerd goed gebruiken. Het didactisch handelen en het klassenmanagement zijn sterke onderdelen van het onderwijs. Leerlingen werken zelfstandig en worden uitgedaagd om verantwoordelijkheid te nemen voor hun eigen leerproces. De instructie wordt altijd in een kleine groep of aan individuele leerlingen gegeven. Dit kan ook niet anders, omdat er voor elke leerling een persoonlijk leerplan is. Dit plan stelt de leraar in overleg met de leerling en zijn/haar ouders samen. In de bezochte lessen was duidelijk dat het didactisch handelen van de leraren doelgericht is en rekening houdt met de individuele talenten van de leerlingen. Hierdoor realiseren leraar en leerlingen een goede taakgerichte werksfeer en is de betrokkenheid van leerlingen hoog. De organisatie en structuur van de les zijn ordelijk. Materialen liggen klaar en leerlingen doen alleen als het nodig is een beroep op de leraar. De goede taakgerichte werksfeer en hoge betrokkenheid van leerlingen hangt nauw samen met hun leergierigheid en de wijze waarop er met de ontwikkeling van de leerlingen wordt omgegaan. Leraren sluiten met hun didactisch handelen naadloos aan op de 'leerhonger' van leerlingen. Hiervoor stemmen leraren de instructie en het aanbod af op de verschillen in ontwikkeling tussen leerlingen. De School programmeert ook de onderwijstijd per leerling en houdt daadwerkelijk bij of deze wordt gerealiseerd en voldoet aan de wettelijke bepalingen. De ervaring leert dat veel leerlingen vaak meer lessen maken dan wettelijk vereist is. De leertijd wordt efficiënt ingevuld. Tijdens de schooldag zijn overal groepjes leerlingen of leerlingen individueel bezig met verschillende opdrachten en werkvormen. Dit vraagt veel van het organisatievermogen van leerlingen én leraren. Net als in 2012 constateert de inspectie nu ook dat het goed zou zijn om na te gaan in hoeverre de werkwijze die gericht is op het behalen van alle kerndoelen en burgerschap te combineren is met expliciete

gerichtheid op de verhoging van de opbrengsten van de toetsbare delen van rekenen en taal.

Begeleiding en zorg

De school heeft een volledig samenhangend systeem van genormeerde instrumenten voor het volgen van de prestaties en ontwikkeling van leerlingen. In 2012 stelde de inspectie dat de school de analyses van het werk van zorgleerlingen en resultaten van hun methodegebonden toetsen meer zichtbaar kon maken. Directie en leraren hebben aan dit punt gewerkt. In de leerplannen van de zorgleerlingen is de analyse zichtbaar. De verzamelde gegevens vormen de basis om de zorgvraag van leerlingen te bepalen. Het gaat hierbij niet alleen om leerlingen met een leerachterstand, maar ook om zorg voor de meer- en hoogbegaafde leerlingen. De bestudeerde plannen hebben concrete doelen en worden consequent geëvalueerd.

Kwaliteitszorg

De directie stuurt de schoolontwikkeling gericht en systematisch aan en creëert in het team, bij de leerlingen en de ouders draagvlak voor de beleidsvoornemens. Verder heerst er op de school een veilig klimaat om te werken. Dit heeft tot gevolg dat leraren zich kwetsbaar durven opstellen door ook hun eigen handelen te bespreken met directie en/of collega's. Directie en leraren zijn op de hoogte van de onderwijsbehoeften van de leerlingen. Het gaat niet alleen om het taal- en rekenniveau, maar ook om andere talenten van de leerling. Daarnaast is er uitgebreide aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerling. De evaluatie van de resultaten van leerlingen is voldoende, maar nog in ontwikkeling. De inspectie is van mening dat de school meer opbrengstgericht kan werken. Hierdoor zullen het rendement van het onderwijs en de effecten van de zorg exacter vastgesteld kunnen worden. Jaarlijks evalueert de directie de schoolontwikkeling en brengt in kaart welke voornemens gerealiseerd zijn en wat nog gedaan moet worden. Naar aanleiding van de evaluaties stelt de directie een jaarplan op om planmatig te werken aan de verbeteractiviteiten.

Het plan bevat doelen en er is duidelijk aangegeven wie waarvoor verantwoordelijk is en wanneer het doel bereikt dient te zijn.

De sterkste kanten van de kwaliteitszorg zijn (net als in 2012) het planmatig werken aan de verbeteractiviteiten en de borging van het onderwijsleerproces. Directie, leraren, ouders en leerlingen zijn betrokken bij de zorg voor kwaliteit van het onderwijsleerproces. Input voor het schoolbeleid zijn de visie en missie van de sociocratische benadering van onderwijs en opvoeding, het beleid van de

Rijksoverheid, de wensen van ouders en leerlingen en evaluaties van de resultaten en het onderwijsleerproces. Het lukt de directie alle inzichten jaarlijks te verzamelen en het schoolbeleid uit te stippelen. De plannen zijn concreet en het is duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk is. Na elke evaluatie worden plannen bijgesteld. De borging van het onderwijsleerproces is eveneens als 'goed' beoordeeld, omdat de school de bereikte kwaliteit van het onderwijs vasthoudt en waar nodig verbetert. Daarnaast heeft de school afspraken gemaakt en vastgelegd voor de verbetering van het professioneel handelen van leraren. Verder zijn alle afspraken, procedures, protocollen en plannen vastgelegd. Tot slot constateert de inspectie dat lesbezoeken een vast onderdeel in de cyclus van functionerings- en beoordelingsgesprekken zijn.

3 TOEZICHTARRANGEMENT

Kwaliteit

De Inspectie van het Onderwijs kent aan de De School het basisarrangement toe. Dit betekent dat de inspectie op dit moment geen reden heeft om het toezicht te intensiveren.

Naleving

De inspectie concludeert tevens dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.